
§ 328**Vuoden 2026 talousarvion toimintamenojen sopeuttaminen**

PPHVADno-2025-21754

Valmistelija / lisätiedot:

Juha Jääskeläinen, henkilöstöjohtaja, juha.jaaskelainen@pohde.fi
Anu Vuorinen, strategia- ja talousjohtaja, anu.vuorinen@pohde.fi

Liitteet

1 Kooste toimenpiteistä_aluehallitus 9.6.2026

Taustaa

Valtiovarainministeriön 30.4.2026 julkaisemien tuoreimpien laskelmien mukaan Pohteen rahoitus vuodelle 2027 kasvaa 1,6 %. Kasvu on selvästi matalampi, kuin esimerkiksi palkkojen ja ostopalveluiden odotettu kehitys. Lisäksi jo päätetyt ja valmisteilla olevat kansalliset lakimuutokset tulevat vaikuttamaan Pohteen rahoitukseen pääosin resursseja leikkaavasti. Tämä edellyttää tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteiden jatkamista myös tulevalla taloussuunnittelukaudella.

Kuluvan vuoden ylijäämällä on olennainen vaikutus vuoden 2027 talouden lähtökohtiin ja mahdollisuuksiin alijäämien kattamiseen. Tähän liittyen aluevaltuusto on 25.5.2026 (31 §) kokouksessaan päättänyt vuoden 2026 talousarvion sopeuttamisesta 10,3 miljoonalla eurolla. Lisäksi muutetussa talousarviossa on huomioitu kertaluonteiset tuottoerät siten, että vuoden 2026 muutetun talousarvion ylijäämäksi muodostuu 58 miljoonaa euroa.

Laki alijäämien kattamisajan väliaikaisesta jatkamisesta on hyväksytty eduskunnassa, ja presidentti on vahvistanut sen 29.5.2026. Lakimuutos tarkoittaa, että valtiovarainministeriö voi tietyin edellytyksin myöntää hyvinvointialueelle mahdollisuuden kattaa kertyneet alijäämät vuoden 2027, 2028 tai 2029 loppuun mennessä. Aiemmin voimassa ollut lainsäädäntö edellytti, että Pohde olisi kattanut alijäämät vuoden 2026 loppuun mennessä.

Pohde valmistautuu parhaillaan hakemaan alijäämien kattamisen määräjän pidennystä. Pohde on käynyt taustoittavan keskustelun valtiovarainministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa aiheeseen liittyen. Keskustelun perusteella vaikuttaa ilmeiseltä, että ministeriöt eivät katso määräjän jatkamisen kahdella vuodella olevan perusteltua Pohteen kohdalla eli käytännössä alijäämien tulisi olla katettuna viimeistään vuoden 2027 loppuun mennessä.

Maaliskuun osavuosisikatsauksen ja huhtikuun kuukausiraportin yhteydessä laaditut ennusteet vuoden 2026 tuloksesta osoittavat, että erityisesti henkilöstökuluissa ja asiakaspalvelujen ostoissa on budjetissa yritysrisiä. Mikäli vuoden 2026 ylijäämässä jäädään alle asetettujen tavoitteiden, haastaa tämä merkittävästi taloussuunnitelman 2027-2029 laatimista.

Mahdollisen ylitysriskin minimoiseksi on tärkeää käynnistää toimenpiteet välittömästi, jotta vaikutukset ehtivät näkyä kuluvan vuoden aikana.

Sopeutustoimenpiteet

Sopeutus kohdistuu erityisesti henkilöstön ja resurssien käytön ohjaukseen. Keskeisiä keinoja ovat muun muassa rekrytointien, sijaiskäytön, työaikakustannusten ja muiden toimintakulujen hallinta ja vähentäminen. Kustannuskehityksen taittamista ja säästöjä haetaan toimintatapoja tehostamalla.

Valmistelutyön perusteella ehdotetaan, että aluehallitus hyväksyy toteutettavaksi vuoden 2026 talousarvion toimintamenojen sopeuttamistoimiksi liitteessä kuvatut kokonaisuudet. Toimenpiteiden tavoitteena on varmistaa vuoden 2026 muutetun talousarvion toteutuminen.

Valmistelijan ehdotus

Anu Vuorinen, strategia- ja talousjohtaja (p. 044 365 5473)

Aluehallitus hyväksyy toteutettavaksi liitteen mukaisesti toimintamenojen sopeuttamistoimenpiteet, joiden tavoitteena on varmistaa vuoden 2026 talousarvion toteutuminen.

Ehdotus

Esittelijä Ilkka Luoma, hyvinvointialuejohtaja

Aluehallitus hyväksyy strategia- ja talousjohtajan ehdotuksen.

Päätös

Hyvinvointialuejohtajan muutettu ehdotus:

Liitteen kohtaan Koulutus- ja virkamatkakulut muutetaan kuulumaan: "Toistaiseksi kielletään sellaiset ulkopuoliset koulutukset ja virkamatkat, jotka aiheuttavat kuluja työnantajalle. Koulutukset järjestetään ensisijaisesti sisäisesti tai etäyhteyksin. Vain toiminnan kannalta *tai muusta syystä* välttämättömät matkat voidaan hyväksyä, ja niistä päättää toimialuejohtaja. *Em. ohjeistusta täsmennetään vielä erillisellä soveltamisohjeella.*"

Muutoin aluehallitus hyväksyy toteutettavaksi liitteen mukaisesti toimintamenojen sopeuttamistoimenpiteet, joiden tavoitteena on varmistaa vuoden 2026 talousarvion toteutuminen.

Keskustelun aikana Mika Rämet esitti Teijo Liedeksen kannattamana, että Koulutus ja virkamatkakulut -kohdasta poistetaan sanat: "ulkopuoliset koulutukset ja".

Koska oli tehty hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta poikkeava kannatettu päätösesitys, puheenjohtaja totesi, että asiasta on äänestettävä. Hän teki seuraavan äänestysesityksen: suoritetaan kokousjärjestelmässä äänestys, jossa hyvinvointialuejohtajan muutettua ehdotusta kannattavat vastaavat JAA ja Rämetin ehdotusta kannattavat vastaavat EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksen tulos:

JAA 9 (Pirjo Sirviö, Pekka Simonen, Hemmo Heiskanen, Antti Ollikainen, Liisa Kylmänen, Minnamaria Salminen, Mirja Vehkaperä, Eija-Riitta Niinikoski, Maarit Matinolli)

Ei 4 (Tarja Ollanketo, Teijo Liedes, Anu Plaketti, Mika Rämet)

Puheenjohtaja totesi, että aluehallitus on hyväksynyt hyvinvointialuejohtajan muutetun ehdotuksen.

Juha Jääskeläinen oli asiantuntijana kokouksessa tämän asian käsittelyn ajan. Juha Auvinen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 10.45.